

Adı Soyadı: Sınıfı: Tarih:/...../2026-2027

1. Ekstrem doğa olayı

Bir bölgede uzun yıllar ortalamasının çok dışına çıkan doğa olayları görülmektedir. Bu olaylara verilen ad sorulmaktadır. Buna göre kavram nedir?

- A) Ekstrem doğa olayı
B) Mevsim normali
C) Günlük hava durumu
D) İklim kuşağı
E) Yerel rüzgâr

2. Ekstrem olaya örnek

Ekstrem doğa olaylarına örnek istenmektedir. Örnek, olağan mevsim koşullarından ayrılmalıdır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi ekstrem bir olaydır?

- A) Kışın kar yağması
B) Yaz aylarında rekor kıran sıcak dalgası
C) İlkbaharda yağmur yağması
D) Sonbaharda yaprakların dökülmesi
E) Gece sıcaklığının gündüzden düşük olması

3. Uzun süreli kuraklık

Bir bölgede yağışlar birkaç yıl üst üste ortalamanın altında kalmıştır. Bu durumun tarım üzerindeki etkisi sorulmaktadır. Buna göre beklenen sonuç nedir?

- A) Ürün veriminin artması
B) Toprak neminin artması
C) Ürün veriminin düşmesi ve sulama gereksiniminin artması
D) Yer altı su düzeyinin yükselmesi
E) Erozyonun tümüyle durması

4. Kısa sürede çok yağış

Bir kentte birkaç saat içinde aylık ortalamaya yakın yağış düşmüştür. Bu durumun yol açtığı afet aranmaktadır. Buna göre hangi afet beklenir?

- A) Deprem
B) Sel ve su baskını
C) Çığ
D) Kuraklık
E) Hortum

5. Eğimli yamaç, killi toprak, yoğun yağış

Yukarıdaki koşulların bir arada bulunduğu bir yamaç incelenmektedir. Bu koşulların hazırladığı afet sorulmaktadır. Buna göre hangi afet beklenir?

- A) Kuraklık
B) Hortum
C) Heyelan
D) Çığ
E) Orman yangını

6. **Dik yamaç, kalın kar örtüsü**

Yüksek dağlık bir alanda dik yamaçlarda kalın kar örtüsü birikmiştir. Bu koşullarda oluşabilecek afet aranmaktadır. Buna göre hangi afet beklenir?

- A) Sel
- B) Heyelan
- C) Deprem
- D) Çığ
- E) Kuraklık

7. **Sıcak, kuru ve rüzgârlı hava**

Akdeniz ikliminin egemen olduğu bir kıyı bölgesinde yaz ayları sıcak, kuru ve rüzgârlı geçmektedir. Bu koşulların artırdığı risk sorulmaktadır. Buna göre hangi risk yükselir?

- A) Çığ riski
- B) Don riski
- C) Sis riski
- D) Su baskını riski
- E) Orman yangını riski

8. **Dağ buzullarının küçülmesi**

Son yüzyılda dağ buzullarının belirgin biçimde küçüldüğü ölçülmüştür. Bu değişimin akarsular üzerindeki etkisi aranmaktadır. Buna göre uzun vadede ne beklenir?

- A) Buzulla beslenen akarsuların yaz akımlarının azalması
- B) Bütün akarsuların kuruması
- C) Akarsu akımlarının hiç değişmemesi
- D) Kar yağışının artması
- E) Deniz düzeyinin düşmesi

9. **Kutup buzullarının erimesi**

Kara üzerindeki buzulların erimesi okyanuslara su eklemektedir. Bu eklemenin kıyılara etkisi sorulmaktadır. Buna göre beklenen sonuç nedir?

- A) Kıyı çizgisinin denize doğru ilerlemesi
- B) Deniz düzeyinin yükselerek alçak kıyıları tehdit etmesi
- C) Okyanus tuzluluğunun artması
- D) Gelgitlerin durması
- E) Kıyı ovalarının genişlemesi

10. **Çölleşme**

Yarı kurak bir bölgede aşırı otlatma ve yanlış tarım uygulanmaktadır. Uzun vadede toprakta beklenen değişim aranmaktadır. Buna göre hangi süreç işler?

- A) Toprak veriminin artması
- B) Bitki örtüsünün gürleşmesi
- C) Yağışların artması
- D) Bitki örtüsünün ve toprağın yitirilmesiyle çölleşme
- E) Yer altı suyunun yükselmesi

11. Okyanus yüzey sıcaklığındaki değişim

Pasifik Okyanusu'ndaki yüzey suyu sıcaklığının değişmesi uzak bölgelerin yağış düzenini etkilemektedir. Bu durumun gösterdiği ilke sorulmaktadır. Buna göre hangisi doğrudur?

- A) Doğal sistemler birbirinden bağımsızdır
- B) Okyanuslar iklimi etkilemez
- C) Doğal sistemler birbirine bağlıdır; bir bölgedeki değişim uzak bölgeleri etkileyebilir
- D) Yağış yalnız yerel etkenlerle belirlenir
- E) Sıcaklık değişimi yalnız okyanusu ilgilendirir

12. Erozyonu önleyen uygulama

Eğimli tarım arazilerinde toprak kaybı azaltılmak istenmektedir. Uygun bir önlem aranmaktadır. Buna göre hangi uygulama etkilidir?

- A) Eğim yönünde sürüm yapmak
- B) Bitki örtüsünü kaldırmak
- C) Aşırı otlatmayı artırmak
- D) Eş yükselti eğrilerine paralel sürüm ve teraslama yapmak
- E) Toprağı sürekli çıplak bırakmak

13.

Yıl	Yağış (mm)
Uzun yıllar ort.	620
2024	310
2025	295

Tabloda bir istasyonun uzun yıllar yağış ortalaması ile son iki yılın yağışı verilmiştir. Verilerden çıkarılabilecek sonuç sorulmaktadır. Buna göre hangisi doğrudur?

- A) Bölgede iki yıldır belirgin bir yağış açığı vardır
- B) Bölgede sel riski artmıştır
- C) Yağış ortalamasının üstündedir
- D) Veriler bir sonuç vermez
- E) Bölge nemli iklime geçmiştir

14. Ağaçların erken çiçek açması

Bir bölgede meyve ağaçları son yıllarda alışılandan erken çiçek açmaktadır. Bu gözlemin gösterdiği durum aranmaktadır. Buna göre hangisi söylenebilir?

- A) Bölgede yağış artmıştır
- B) Bölgede ilkbahar sıcaklıkları yükselmiştir
- C) Ağaçların türü değişmiştir
- D) Toprak tuzlanmıştır
- E) Gündüz süresi kısalmıştır

15. Erken çiçeklenme + geç don

Erken çiçek açan meyve bahçelerinde nisan ayında don olayı görülmüştür. Üreticinin karşılaşacağı sonuç sorulmaktadır. Buna göre ne beklenir?

- A) Verimin artması
- B) Ağaçların daha hızlı büyümesi
- C) Toprak neminin artması
- D) Meyve tutumunun düşmesi ve ürün kaybı
- E) Hasat zamanının gecikmemesi

16. Uzun süreli gözlem verisi

Doğal sistemlerdeki değişimi anlamak için meteoroloji istasyonlarının uzun yıllara ait verileri kullanılmaktadır. Bu verinin gerekliliği sorulmaktadır. Buna göre uzun süreli veri neden gereklidir?

- A) Ölçüm aletleri pahalı olduğu için
- B) Tek yılın verisi yalnız hava durumunu gösterir; eğilim ancak uzun seride görülür
- C) İstasyon sayısı az olduğu için
- D) Veriler yalnız yaz aylarında toplanabildiği için
- E) Kısa veri daha güvenilir olduğu için

17. Erken uyarı sistemi

Sel riski yüksek bir havzada erken uyarı sistemi kurulmuştur. Sistemin sağladığı asıl yarar aranmaktadır. Buna göre sistem ne sağlar?

- A) Yağışı durdurur
- B) Akarsuyun debisini azaltır
- C) Can kaybını ve zararı azaltacak zamanında tahliye olanağı sağlar
- D) Zemini geçirimli hâle getirir
- E) Yer altı suyunu yükseltir

18. Havza ölçeğinde planlama

Bir akarsu havzasında sel sorunu yalnız kent içinde değil, havzanın tamamında ele alınmaktadır. Bu yaklaşımın gerekçesi sorulmaktadır. Buna göre neden havza ölçeğinde çalışılır?

- A) Yukarı havzadaki arazi kullanımı aşağı havzadaki akışı belirlediği için
- B) Kent sınırları belirsiz olduğu için
- C) Havza sınırları idari sınırlarla aynı olduğu için
- D) Yağış yalnız yukarı havzaya düştüğü için
- E) Akarsular yalnız yukarı havzada aktığı için

19. Tarım kuşaklarının kayması

Sıcaklıkların yükselmesiyle bazı ürünlerin yetiştirme alanları kuzeye doğru genişlemektedir. Bu durumun tarımsal karşılığı aranmaktadır. Buna göre hangisi beklenir?

- A) Bütün ürünlerin veriminin artması
- B) Ürün desenlerinin değişmesi ve bazı bölgelerde yeni ürünlerin yetiştirilmesi
- C) Tarımın tümüyle bitmesi
- D) Sulama gereksiniminin ortadan kalkması
- E) Toprak kalitesinin kendiliğinden artması

20. Uyum (adaptasyon) önlemleri

İklim değışikliğıyle baş etmede iki yol izlenmektedir: azaltım ve uyum. Uyum önlemine örnek sorulmaktadır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi uyum önlemidir?

- A)** Fosil yakıt kullanımını azaltmak
- B)** Sanayide karbon salımını düşürmek
- C)** Yenilenebilir enerjiye geçmek
- D)** Ormanları genişleterek karbon tutmak
- E)** Kuraklığa dayanıklı tohum kullanmak

Doğal Sistemler — Cevap Anahtarı

1. A	2. B	3. C	4. B	5. C	6. D	7. E	8. A	9. B	10. D	11. C	12. D
13. A	14. B	15. D	16. B	17. C	18. A	19. B	20. E				